

PROGRAMUL NAȚIUNILOR UNITE PENTRU
DEZVOLTARE

COVID-19
RESPONSE

INVESTIȚIILE ÎN COMUNITĂȚILE REZILIENTE DIN MOLDOVA

Impactul COVID-19

Pandemia de COVID-19 a pus accentul pe capacitățile și pregătirea țării de a acționa în situații de criză. De asemenea, a dezvăluit impactul social și economic disproporționat al focarului de COVID-19 în zonele rurale și urbane și în special asupra celor care sunt deja vulnerabili și marginalizați.

În pofida provocărilor dezvăluite, această pandemie oferă o oportunitate foarte importantă de a dezvolta mai mult cauzele principale ale fenomenelor de criză, de a moderniza abordările naționale de combatere a crizei, precum și de a începe dezvoltarea mecanismelor de reziliență, răspuns și recuperare la toate crizele și riscurile, inclusiv riscurile meteorologice extreme eminente, induse de climă.

Necesități și provocări

Moldova este una dintre cele mai vulnerabile țări din Europa și Asia Centrală la schimbările climatice; în baza multor indicatori sociali și economici, ea se confruntă cu numeroase provocări de adaptare climatică. Schimbările climatice sunt de așteptat să își sporească frecvența și intensitatea evenimentelor meteorologice extreme precum valuri de căldură, secetă severă, inundații, furtuni cu grindină, ploi torențiale, înghețuri târzii și vânturi puternice. Toate acestea vor duce la o scădere a producției alimentare și vor avea un impact negativ asupra sănătății umane și a nivelului de trai.

Modelarea climatică anticipează că secetele vor deveni mai lungi și mai severe. Efectele scontate majore ale schimbărilor climatice în Moldova sunt:

- Reducerea precipitațiilor medii anuale cu 6,8% pentru anii 2040-69 și reducerea precipitațiilor de vară cu 19,3% și, respectiv, 16%;
- Frecvența și gravitatea secetei, cu probabilitatea de secetă catastrofală (mai puțin de 50% din precipitațiile anuale) ar putea crește de 4,5 ori;
- Reducerea resurselor de apă disponibile cu două treimi până în anii 2080;
- Număr sporit de furtuni cu grindină, ploi torențiale cu incidență crescută de viituri
- Gravitate sporită de inundații.

Populația Moldovei se confruntă deja cu impactul schimbărilor climatice, cu secete mai frecvente, ploi abundente și inundații și alte evenimente meteorologice severe. În medie, Moldova este expusă la 4-5 secete severe și 1-2 inundații dezastruoase la fiecare 10 ani.

În Moldova rata sărăciei este de 7,5 ori mai mare în zonele rurale decât în orașele mari. Întrucât o parte semnificativă a populației rurale este angajată în activități agricole de subsistență, riscul de a cădea sub pragul sărăciei este mare în anii cu evenimente extreme legate de climă.

Cea de-a doua Contribuție Națională Determinată (2020) estimează pierderile cauzate de încălzirea globală și evenimentele meteorologice extreme asociate cu aceasta la 1,3 miliarde de dolari SUA anual până în anul 2050, dacă nu vor fi luate măsuri de atenuare și adaptare la schimbările climatice.

În calitate de actor central în cadrul ONU, PNUD joacă un rol important în modelarea și gestionarea acțiunilor climatice la nivel mondial. Promisiunea climatică a PNUD, anunțată la Summitul climatic al ONU din 2019, s-a soldat cu contribuții naționale determinate (CND) îmbunătățite, Moldova fiind a 4-a țară la nivel mondial care a raportat obiective CND mai ambițioase și a introdus adaptarea ca parte importantă a CND. Aceasta conține perspective intersectoriale care implică un sistem de guvernare pe mai multe niveluri de planificare și implementare a priorităților de adaptare. „Dezvoltarea rezilienței a comunităților urbane” și „Acțiunea de adaptare comunitară în comunitățile rurale” sunt printre noile priorități de adaptare identificate.

Când au loc evenimente legate de climă extremă, autoritățile locale reprezintă prima linie de răspuns, purtând multiple responsabilități și deseori neavând cunoștințele și capacitățile de răspuns necesare. Ele sunt în egală măsură în prima linie de răspuns atunci când vine vorba de pregătire, reducerea riscurilor și fortificarea rezilienței la riscurile induse de climă.

Autoritățile din Republica Moldova utilizează în continuare o abordare foarte restrânsă în ceea ce privește „protecția civilă și răspunsul la situații de urgență” atunci când vine vorba de gestionarea riscurilor climatice și de dezastre. Relativ recent acestea au adoptat abordările „pregătește, răspunde și recuperează” și „rezistență sporită la riscuri” și au început să le utilizeze în activitățile și acțiunile lor.

Cu toate acestea, având în vedere portofoliul mare de acțiuni care implică aceste abordări - de ex. evaluări ale pericolelor și vulnerabilităților, capacități instituționale eficiente și mecanisme de coordonare, investiții în infrastructura de protecție, sisteme de avertizare timpurie, protecția și restaurarea ecosistemelor, instruire, educație și conștientizare etc. - eforturile lor sunt fragmentate și necesită sprijin semnificativ din partea partenerilor de dezvoltare.

Calea de urmat

PNUD Moldova sprijină autoritățile locale la **identificarea vulnerabilităților climatice și la abordarea în continuare a rezistenței climatice în documentele de planificare locală**. Printre exemplele practice de acest tip de sprijin pot fi menționate:

- Elaborarea evaluărilor privind vulnerabilitatea la schimbările climatice/profilurilor schimbărilor climatice la nivel local (cu tendințe observate în materie de temperatură, precipitații, umiditate etc.).
- Încorporarea vulnerabilităților climatice în cadrele de planificare a dezvoltării locale (de ex., strategia de dezvoltare socioeconomică, planurile de acțiune locale pentru reducerea riscurilor de dezastre).

Pilotarea **practicilor comunitare de reducere a riscurilor de dezastre și de adaptare la climă** în diferite sectoare (agricultură, silvicultură, transport) se află, de asemenea, în portofoliul de activități susținute de PNUD. Astfel, se construiesc o serie de rezervoare de apă la scară mică pentru îmbunătățirea infrastructurii de stocare a apei și creșterea disponibilității apei pentru subzistența de natură agricolă și protecția împotriva inundațiilor.

Totodată, PNUD Moldova pledează pentru **adaptarea bazată pe ecosisteme și soluțiile bazate pe natură**, menite să sporească reziliența comunităților în baza serviciilor ecosistemice furnizate de habitatele naturale învecinate. Ecosistemele naturale locale servesc drept tampon natural și protejează împotriva efectelor adverse ale schimbărilor climatice. Dacă nu sunt subminate, acestea sporesc reziliența comunităților prin consolidarea mijloacelor de trai și a disponibilității resurselor naturale, a apei și a alimentelor.

Astfel de soluții au fost pilotate cu succes în raioanele Soroca și Ștefan Vodă și au un potențial ridicat de replicabilitate. Impacturile negative ale schimbărilor climatice au fost anticipate prin creșterea capacității de rezistență și autorecuperare a ecosistemelor locale acvatice și terestre. Pe lângă vulnerabilitatea redusă a climei, ecosistemele consolidate au sprijinit activitățile economice locale, asociate cu evaluarea serviciilor ecosistemelor forestiere și agricole, cum ar fi colectarea/producția de plante medicinale sau fructe de pădure și, prin urmare, au crescut veniturile locuitorilor locali.

Mai mult, ca soluție de adaptare bazată pe ecosistem, PNUD Moldova a pilotat cu succes gestionarea durabilă a pădurilor și pășunilor comunitare prin elaborarea planurilor comunitare de gestionare a pășunilor și pădurilor. Pe baza acestor planuri, pășunile și terenurile degradate au fost restaurate cu specii de floră valoroase economic și rezistente la climă. Aceste activități au demonstrat beneficii semnificative în creșterea resurselor bugetare publice locale și a predictibilității financiare, creșterea ocupării forței de muncă locale, creșterea stabilizării demografice, spații pentru o infrastructură locală și servicii publice mai bune și un mediu de afaceri mai favorabil, în special în domeniul creșterii animalelor și prelucrării produselor animaliere.

PNUD continuă să investească în comunități reziliente la climă, durabile și incluzive, consolidând capacitățile de gestionare a mediului și capacitățile de adaptare la schimbările climatice și sprijinind activitățile de generare a veniturilor, prietenoase mediului și cu rezistență climatică, cu cel mai mare potențial în 30 de comunități din 4 raioane și regiunile Transnistria și Găgăuzia.

În anumite comunități și bazine hidrografice, care sunt extrem de vulnerabile la consecințele variabilității precipitațiilor provocate de climă, în special la riscurile asociate cu inundațiile fluviale și viituri, PNUD dezvoltă o serie de activități-pilot ca parte a adaptării bazate pe ecosistem (de ex., reîmpădurire, gestionarea consolidată a zonelor umede, lucrări de conservare a solului și alte activități de revitalizare a zonelor inundabile).

PNUD avansează în egală măsură eforturile de asigurare a **dezvoltării urbane rezistente la climă**, în special la Chișinău, cu accent pe noile angajamente cu privire la clădirile cu emisii reduse (de ex., Codul de proiectare a clădirilor ecologice), vehiculele electrice și practicile climatic-inteligente în transportul public și infrastructura urbană.

Soluțiile prezentate mai sus fac parte din viziunea bine-definită a PNUD Moldova (a se vedea Figura 1) despre modul de abordare a perspectivei climei și asigurare a dezvoltării rezistente la schimbările climatice și cu emisii reduse atât la nivel național, cât și la nivel local.

Cu toate acestea, poate fi obținută o schimbare transformațională de la răspuns la pregătire dacă investițiile în comunitățile reziliente la schimbările climatice sunt implementate fie la scară largă, fie sunt amplificate în coordonare între sistemul ONU, guvern și alți parteneri de dezvoltare și comunități.

Figura 1. Piloni ai sprijinului pentru dezvoltarea rezistentă la climă

Pentru mai multe informații: Inga Podoroghin, Specialistă de programe, PNUD Moldova, email: inga.podoroghin@undp.org